

ØVERBØ GJØRTZ

NOTAT

Til: Pipelife Norge AS v/Bård Moen

Vår ref:
136528/845750

Deres ref.:

Ansvarlig advokat:
Hallgrim Fagervold

Molde,
25.09.2025

KLIMA OG MILJØ - TILDELINGSKRITERIER FOR RØR

1 INNLEDNING

Offentlige anskaffelser har de siste årene fått skjerpede krav til hvordan klima- og miljøhensyn skal vektlegges. Hovedregelen er i dag at man plikter å bruke miljø som tildelingskriterium med minimum 30 % vektning, i henhold til anskaffelsesforskriften § 7-9. Denne regelen er også foreslått videreført i departementets seneste forslag til endringer i anskaffelsesregelverket.¹

Nedenfor gis en redegjørelse for plikten til å bruke miljø som tildelingskriterium, generelle krav til tildelingskriteriers utforming, samt eksempler på hvordan miljøkriterier kan utformes særskilt for rørleveranser.

2 OVERORDNET OM KRAV TIL MILJØKRITERIER OG DERES UTFORMING

Det sentrale utgangspunktet etter anskaffelsesforskriften § 7-9 er at oppdragsgiver skal vekte klima- og miljøhensyn med minst 30 prosent i tildelingskriteriene for anskaffelser etter forskriftens del III (over EØS-terskelverdi), og tilsvarende for del II og I hvis oppdragsgiver velger å anvende vektete tildelingskriterier også der. Det finnes unntak fra denne hovedregelen, herunder om at man kan erstatte miljøkriterier med miljøkrav om dette antas å gi en klart bedre miljøeffekt. Jeg går ikke nærmere inn på dette.²

Selve utformingen av tildelingskriteriene følger av regelverket for øvrig, primært anskaffelsesforskriften § 18-1 og de grunnleggende prinsippene i anskaffelsesloven § 4 om likebehandling, forutberegnelighet og etterprøvnbarhet. Av dette utledes blant annet at

¹ Prop. 147 L (2024–2025) s. 47 følgende.

² De eksempler som gis for miljøkriterier i punkt 3 kan imidlertid gi inspirasjon også til miljøkrav med tilsvarende innhold.

kriteriene må de være ikke-diskriminerende, objektive, og ha tilknytning til leveransen. De må videre være utformet så vidt klart og presist at alle rimelig opplyste og normalt påpasselige leverandører kan forstå dem på samme måte, samt at oppdragsgiver ikke gis ubegrenset valgfrihet. Kriteriene skal dessuten være egnet til å skille tilbudene fra hverandre. Dette innebærer at de må utformes slik at det faktisk er forskjeller mellom leverandørene som vil gi utslag i evalueringen. Det er også en forutsetning at oppdragsgiver angir krav til dokumentasjon for hvert tildelingskriterium, slik at man sikrer etterprøvbarehet.

3 NÆRMERE OM UTFORMING AV MILJØKRITERIER FOR RØR

I konkurranser med levering av rør til vannforsyning, avløp og kabelvern mv., vil det kunne være aktuelt å bruke rør av forskjellige materialer, typisk plast, støpejern, stål og/eller betong. Som utgangspunkt vil ikke oppdragsgiver kunne begrense konkurransen til kun ett rørmateriale.³ Ved utformingen av miljøkriterier i slike anskaffelser vil man dermed måtte ta høyde for at de aktuelle rørmaterialer skal kunne vurderes på slik måte at de forskjellige materialene likebehandles, men slik at kriteriene like fullt er egnet til å identifisere det beste tilbudet.

Slik vi ser det, vil et tildelingskriterium som premierer rør med lavt globalt oppvarmingspotensiale (uttrykt som kg CO₂-ekv. per lengdeenhet) kunne oppfylle disse kravene. EPD (Environmental Product Declaration) er et internasjonalt anerkjent verktøy for å dokumentere slik miljøbelastning, og danner et godt grunnlag for sammenligning både innad i og på tvers av ulike materialkategorier hvor dette er nødvendig.⁴

Et miljøkriterium for rør og rørmaterialer basert på EPD vil kunne utformes på forskjellige måter, og vil naturlig nok måtte tilpasses den konkrete konkurransen (herunder hva/hvilke elementer av rørleveransen som inngår i evalueringen). Et eksempel på hvordan dette kan gjøres inntas imidlertid her:

Tildelingskriterium: Lavest klimagassutslipp per meter rør

- *Tildelingskriteriet vil premiere rør med lavest dokumentert klimagassutslipp (GWP total) per meter*
- *Kriteriet gjelder for alle rør som skal leveres, uansett materiale (plast, betong, støpejern, stål etc.).*

³ Jf. anskaffelsesforskriften § 15-1 (4). Se for øvrig EU-domstolens avgjørelse i sak C-424/23, hvor dette ble slått fast særskilt i en konkurranse om rørleveranse. Jeg nevner imidlertid at avgjørelsens rekkevidde er omdiskutert, og saklige valg av et særskilt materiale i prosjekteringsfasen vil kunne være lovlige, særlig hvor konkurransen retter seg mot entrepriser og ikke kun den isolerte rørleveransen. Se eksempelvis <https://www.nemitek.no/advokatspalten-entreprenor-offentlige-kontrakter/ny-eu-dom-kan-endre-rorvalget-i-offentlige-prosjekter/415790>.

⁴ Se eksempelvis <https://anskaffelser.no/verktoy/veiledere/bruk-av-miljomerker-miljovalgdeklarasjoner-og-miljoledelsessystem-i-anskaffelser>

- *Klimagassutslippet skal beregnes basert på produktfasen A1-A3, samt transport til anleggsstedet (A4).*

Dokumentasjonskrav:

- *Gyldig EPD utstedt av tredjepartssertifisert organ, basert på NS-EN 15804 eller annen internasjonalt anerkjent standard for miljødeklarasjoner.*
- *EPD må omfatte de eksakte rørtypene og -dimensjonene som tilbys, og være gyldig på tilbudstidspunktet.*
- *Leverandøren skal angi totalt klimagassutslipp for tilbudt(e) produkt(er) for LCA-fasene A1 – A4.*

Ved evalueringen kan man anvende en forholdsmessig evalueringsmodell, hvor tilbudet med lavest klimagassutslipp (GWP total) gis full score og de øvrige gis poengtrekk i forhold til avviket fra beste tilbud. Man kan også bruke en påslagsmodell, hvor avvik fra laveste tilbud gis et påslag i evalueringsprisen.⁵

For ordens skyld nevnes også at andre kriterier enn klimagassutslipp kan være aktuelle. For eksempel kan det være aktuelt å premiere bruk av eksternt resirkulerte materialer, hvor man da gir uttelling i henhold til den andel av eksternt resirkulerte materialer i de rør som tilbys.⁶ Ettersom bruk av eksternt resirkulert materiale i fremstilling av produkter vil redusere produktets klimagassutslipp, vil imidlertid dette også fanges opp ved kriterier basert klimagassutslipp slik beskrevet ovenfor.

* * *

Molde, 25. september 2025
Advokatfirmaet Øverbø Gjørtz AS

Hallgrim Fagervold
hof@ovgj.no

⁵ Til illustrasjon bruker Statens vegvesen som regel et påslag på 7,50 NOK/kg CO₂-ekv. i asfaltkontrakter, basert på differansen til tilbudet med lavest klimagassutslipp. Det er ikke gitt at dette nivået er representativt i røranskaffelser.

⁶ En slik tilnærming er eksemplifisert på <https://anskaffelser.no/verktoy/eksempelbanken/stal-gir-gronnere-og-rimeligere-pumpestasjon>.